

Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova
Colegiul de Ecologie

„Aprob”

Negara Nina, director

(semnatura)

februarie 2019

Curriculum la disciplina

F.06.O.016 Protecția muncii

Specialitatea

71210 Gospodărirea și protecția apelor

Calificarea

Tehnician în gospodărirea și protecția apelor

Chișinău, 2019

Curriculumul a fost elaborat în cadrul Proiectului *EuropeAid/133700/C/SER/MD/12*
"Asistență tehnică pentru domeniul învățământ și formare profesională
în Republica Moldova",
implementat cu suportul financiar al Uniunii Europene

Elaborat de:

1. Aurelia Golban, profesor discipline de drept, grad didactic II, Colegiul de Ecologie

Aprobat de:

Consiliul metodic-științific al Colegiului de Ecologie.

Director Negară Nina

" 04 " 2019

Avizat de:

1. Carabetchi D.

2. Selchin I.

Adresa Curriculumului în Internet:

Portalul național al învățământului profesional tehnic

<http://www.ipt.md/ro/produse-educationale>

Cuprins

I.	Preliminarii
II.	Motivația, utilizarea disciplinei pentru dezvoltarea profesională.....
III.	Competențe profesionale specifice disciplinei.....
IV.	Administrarea disciplinei.....
V.	Unitățile de învățare.....
VI.	Repartizarea orientativă a orelor pe unități de învățare.....
VII.	Studiul individual ghidat de profesor.....
VIII.	Sugestii metodologice.....
IX.	Sugestii de evaluare a competențelor profesionale.....
X.	Resursele necesare pentru desfășurarea procesului de studii.....
XI.	Resursele didactice recomandate elevilor.....

I. REZENTAREA CURSULUI

Amploarea actuală a fenomenelor legate de accidente de muncă și îmbolnăvirilor profesionale impune reconsiderarea criteriului securității și sănătății în muncă, protejării omului în procesul muncii necesitând să se asigure același loc, ca și factorului economic. Realizarea acestui deziderat implică, în primul rând, schimbarea mentalității indivizilor, de la muncitor până la patron, de la proiectant la utilizator.

Sesizarea gravității riscurilor de accidentare și îmbolnăvire profesională, de asemenea și formarea unor deprinderi adecvate în vederea evitării lor sunt obiective a căror atingere se poate asigura printr-un proces continuu de educare începând încă din școală, în cadrul educației tehnologice.

Pentru acumularea informațiilor și aplicarea temeinică a măsurilor și normelor de securitate și sănătate în muncă în condițiile progresului tehnic actual sunt necesare cunoștințe teoretice și practice atât de ordin general, cât și specifice fiecărei profesii. Studiul securității în muncă trebuie să înceapă prin cunoașterea problemelor generale, de bază, axate pe factorii de risc de accidentare și îmbolnăvire profesională, care pot să apară în procesul de muncă și pe principalele măsuri de combatere a acestora. După însușirea acestor cunoștințe, valabile pentru toate condițiile și locurile de muncă, vor fi abordate problemele specifice anumitor domenii de activitate, în cadrul altor capitole distincte. Studiul cursului „Protecția muncii” se bazează pe cunoștințele obținute din științele fundamentale, fizico-matematice, bio-chimice, medicale, juridice, psihologice, economice, tehnico-ingenerești și altele.

Procesul didactic trebuie să conțină în sine forme și metode active de predare-învățare-evaluare, implimentând metodologii moderne, vis-a-vis de prelegeri, seminarii, discuții, studiu de caz, completarea portofoliului, situații aplicative la evaluare și autoevaluare, pe tot parcursul studiului făcând accent pe cel ce învață prin intermediul lucrului individual, dirijat de cadrul didactic.

Cursul disciplinei „ Protecția muncii ” este destinat studenților anului III de la specialitatea „ Tehnician în gospodărirea și protecția apelor”. Cursul prevede 60 ore, dintre care 30 contact direct - 20 ore teoretice, 10 practice și 30 ore - studiu ghidat, cursul se finalizează cu examenul.

II.MOTIVAȚIA, UTILITATEA DISCIPLINEI PENTRU FORMAREA PROFESIONALĂ

Activitatea umană, indiferent de scopul ei, fiind un proces dinamic, în consum de energie, implică pe scară largă rezultatele pozitive, și un important aspect negativ asupra executantului, ceea ce se traduce prin uzura fizică și psihică a acestuia. În anumite condiții, ritmul și calitatea consumului pot depăși limitele normale de autogenerare și echilibru psihico-somatic, fapt ce se manifestă prin fenomenul de accidentare sau îmbolnăvire. Scopul disciplinei – însușirea noțiunilor specifice la disciplina dată, ca obiectiv a acesteia este cunoașterea și înlăturarea perturbațiilor ce pot apărea în procesul de muncă, susceptibilă, ce provoacă accidente și îmbolnăviri profesionale. Prin urmare, ea se integrează în ansamblul activităților care asigură protecția socială, este o componentă esențială pentru garantarea unui anumit nivel al calității vieții. Pentru a-și atinge scopul disciplina s-a conturat astfel: disciplina științifică, a cărei obiectiv îl constituie studiul actelor legislative și normative în domeniul Securității și sănătății în muncă, fenomenelor de accidente și îmbolnăvire profesională, precum și a mijloacelor și măsurilor de prevenire a acestora. Programa elaborată are ca scop familiarizarea elevilor cu cunoștințe și deprinderi primare din domeniul securității și sănătății în muncă la care se atribuie: concepte teoretice, acte legislative și normative, măsuri organizatorice, social - economice și tehnice, măsuri de igienă a muncii și sanitară de producere, etc. Temele de bază menționate: «Igienă muncii și sanitară de producere», «Securitatea la incendii», «Bazele securității electrice», «Cerințele generale de securitate», - pregătesc elevii spre o înțelegere mai bună a problemelor, surselor de pericol la efectuarea lucrărilor. În rezultatul studierii disciplinei elevii trebuie să cunoască mijloacele, care oferă securitate, menținere a sănătății și aptitudinii de muncă a omului în procesul de lucru. Elevul va fi apt să planifice și organizeze lucrul, să analizeze, aprecieze și controleze starea securității și sănătății în muncă, să aprecieze și să prognozeze influența negativă posibilă a obiectului de producere (operație, ciclu, tehnologie) la muncitori (lucrători). Prin studiul concretă a situațiilor reale, elevii vor însuși diferite metode de prevenire a traumatismului, apreciind de sine stătător realitatea de producere la întreprindere. Competențele formate și dezvoltate în cadrul disciplinei vor putea fi utilizate în viitoarea activitatea de producere în dependență de specialitate.

III.COMPETENȚE PROFESIONALE SPECIFICE DISCIPLINEI

Competențele profesionale reprezintă capacitatea de a realiza acele activități cerute la locul de muncă la nivelul calitativ specificat în standartul ocupațional. Aceasta reprezintă capacitatea aplicării, transferării și combinării cunoștințelor și deprinderilor în situații standarte, medii și diverse de muncă , pentru realizarea activităților cerute la locul de muncă la acel nivel calitativ specificat în standartul ocupațional.

Competențe profesionale caracteristice sunt următoarele:

1. Să valorifice optim propriul potențial de învățare.
2. Să cunoască baza legislativ– normativă.
3. Să utilizeze termenii juridici în diferite situații de comunicare profesională .
4. Să folosească cunoștințele teoretice și practice la identificarea și rezolvarea problemelor în condiții economice favorabile.
5. Să formeze și să dezvolte competențele profesionale.
6. Aplicarea practică a aspectelor teoretice .
7. Să cultive un comportament ce denotă cultură generală, responsabilitate, respect etc.

Competențele profesionale generale disciplinei sunt următoarele:

1. Aplicarea legislației privind securitatea și sănătatea în muncă.
2. Planificarea și realizarea acțiunilor de prevenire și de reducere a riscurilor identificate la locul de muncă.
3. Monitorizarea respectării tehnologiei și controlul stării securității în activitatea profesională.
4. Acționarea în baza standardelor și normativelor, instrucțiunilor, regulilor de securitate a muncii, legislației în vigoare.
5. Organizarea și monitorizarea lucrului în echipă la obiecte industriale.
6. Gestionarea activităților în caz de accident.

Competențe profesionale specifice disciplinei sunt următoarele:

1. Întocmirea și evaluarea planului de protecție și prevenire a traumatismului.
2. Explicarea faptelor, proceselor din activitatea reală, utilizând concepte de risc specifice domeniului de activitate.
3. Luarea deciziilor în diferite situații de risc, aplicând procedeele, metodele, mijloacele tehnice, specifice disciplinei.
4. Optimizarea procedurilor de utilizare a factorilor de producere în scopul prevenirii aparițiilor situațiilor de risc.
5. Coordonarea activității de întreținere a utilajelor/echipamentelor de lucru.
6. Manifestarea unui comportament adecvat și responsabil în raport cu ceilalți.

IV.ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Codul disciplinei	Denumirea disciplinei	sem	Numărul de ore				Modalitatea de evaluare	Nr de credite	
			total	Contact direct					Lucru individual
				Prelegeri	Practică /seminar	Labor			
F.06.O.016	Protecția muncii	VI	60	20	10	-	30	examen	2

VI. EȘALONAREA MATERIEI DE STUDIU

Nr.	Compartimente și conținuturi	Numărul de ore			
		Total	Inclusive		
			Nr. de ore T	Nr. de ore P	Nr. de ore St.gh.
1	Considerațiuni generale privind securitatea și sănătatea în muncă. 1.Noțiunea de protecție a muncii în ramura dreptului muncii. 2.Izvoarele de drept a Protecției muncii. 3.Trăsăturile caracteristice ale protecției muncii.	6	2		
	S/G Reglementarea securității și sănătății în muncă în actele internaționale.				4
2	Politica statului în domeniul protecției muncii, securității și sănătății în muncă. 1.Direcțiile principale ale politicii statului în domeniul protecției muncii. 2. Sferele de acțiune ale politicii statului în domeniul securității și sănătății în muncă. 3.Coordonarea securității și sănătății în muncă.	6	2		
	S/G Importanța protecției muncii și rolul statului în asigurarea acesteia				4
3	Obligațiile angajatorilor în asigurarea securității și sănătății lucrătorilor. 1.Obligațiile generale a angajatorilor în asigurarea securității și sănătății lucrătorilor și principiile generale de prevenire. 2. Obligațiile angajatorului în asigurarea securității și sănătății luând în considerare natura activităților din unitate. 3.Obligațiile angajatorilor în asigurarea securității și sănătății în cazul în care la acelaș loc de muncă se află lucrători ai mai multor unități.	6	2		
	S/G Primul ajutor, stingerea incendiilor și evacuarea lucrătorilor în cazul unui pericol grav și imediat și alte obligații ale angajatorului.				4
4	Obligațiile și drepturile lucrătorilor în domeniul securității și sănătății în muncă. 1.Obligațiile lucrătorilor în domeniul securității și sănătății în muncă. 2.Drepturile lucrătorilor în domeniul securității și sănătății în muncă.	6	2		
	S/G Asigurarea dreptului salariaților la o muncă care să corespundă cerințelor de securitate și sănătate în muncă.				4

5	Servicii de prevenire și protecție.	8	2			
	1.Organizarea activităților de prevenire a riscurilor profesionale și de protecție a lucrătorilor la locul de muncă. 2. Reprezentanții lucrătorilor cu răspunderi specifice în domeniul securității și sănătății în muncă.					
	LP.Organizarea și funcționarea comitetului pentru securitate și sănătate în muncă.					2
	S/G Regulile speciale de protecție a muncii la locurile de muncă grele,periculoase și vătămătoare pentru sănătate.				4	
6	Instructajul lucrătorilor în domeniul securității și sănătății în muncă.	4	2			
	1.Instruirea lucrătorilor în domeniul securității și sănătății în muncă la angajare. 2. Instruirea periodică a lucrătorilor în domeniul securității și sănătății în muncă .					
	LP.Elaborarea instrucțiunilor de securitate și sănătate în muncă.				2	
7	Constatarea stării de pericol grav și imediat de accidentare și evidența zonelor de risc profesional grav și specific.	4	2			
	1.Constatarea stării de pericol grav și imediat de accidentare și măsurile ce urmează a fi luate imediat. 2.Evidența zonelor de risc profesional grav și specific.					
	LP.Fișa de evidență a zonelor de risc profesional grav și specific.					2
8	Accidentele de muncă și bolile profesionale.	8	2			
	1.Clasificarea și definirea accidentelor de muncă. 2.Bolile profesionale.					
	LP.Cerințele minime de securitate și sănătate în muncă.					2
	S/G Asigurarea pentru accidentele de muncă				4	
9	Modul de cercetare a accidentelor de muncă.	8	2			
	1.Comunicarea despre producerea accidentului de muncă. 2.Cercetarea accidentelor de muncă					
	LP.Finalizarea cercetării accidentelor de muncă de muncă.					2
	S/G Înregistrarea și evidența accidentelor de muncă				4	
10	Răspunderea juridică în domeniul securității și sănătății în muncă.	4	2			
	1.Formele de răspundere juridică pentru încălcarea normelor de securitate și sănătate în muncă. 2.Mecanismul aplicării legislației în domeniul răspunderii juridice în domeniul securității și sănătății în muncă.					
	S/G Umanizarea muncii				2	
	Total	60	20	10	30	

V. Unitățile de învățare

Unități de competență	Unități de conținut
1. Considerațiuni generale privind securitatea și sănătatea în muncă.	
<ul style="list-style-type: none"> -Definirea noțiunii de protecție a muncii și securitate și sănătate în muncă; -Delimitarea noțiunii de protecție a muncii și cea de securitate și sănătate în muncă; - Identificarea izvoarelor de drept a Protecției muncii ; -Determinarea trăsăturilor caracteristice ale protecției muncii. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.Noțiunea și importanța protecției muncii.. 2.Izvoarele de drept a Protecției muncii. 3.Trăsăturile caracteristice ale protecției muncii.
2.Politica statului în domeniul protecției muncii, securității și sănătății în muncă.	
<ul style="list-style-type: none"> - Stabilirea direcțiilor principale ale politicii statului în domeniul protecției muncii; - Determinarea sferelor de acțiune ale politicii statului în domeniul securității și sănătății în muncă. - Identificarea organului care efectuează coordonarea securității și sănătății în muncă. - Enumerarea atribuțiilor acestui organ. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.Direcțiile principale ale politicii statului în domeniul protecției muncii. 2. Sferele de acțiune ale politicii statului în domeniul securității și sănătății în muncă. 3.Coordonarea securității și sănătății în muncă.
3. Organizarea protecției muncii, securității și sănătății în muncă.	
<ul style="list-style-type: none"> -Determinarea obligațiilor generale a angajatorilor în asigurarea securității și sănătății lucrătorilor; -Enumerarea principiilor generale de prevenire. -Stabilirea obligațiilor angajatorului în asigurarea securității și sănătății în muncă luând în considerare natura activităților din unitate; -Identificarea obligațiilor angajatorilor în asigurarea securității și sănătății în cazul în care la acelaș loc de muncă se află lucrători ai mai multor unități. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.Obligațiile generale a angajatorilor în asigurarea securității și sănătății lucrătorilor și principiile generale de prevenire. 2.Obligațiile angajatorului în asigurarea securității și sănătății luând în considerare natura activităților din unitate. 3.Obligațiile angajatorilor în asigurarea securității și sănătății în cazul în care la acelaș loc de muncă se află lucrători ai mai multor unități.
4. Obligațiile și drepturile lucrătorilor în domeniul securității și sănătății în muncă.	
<ul style="list-style-type: none"> - Cunoașterea obligațiilor lucrătorilor în domeniul securității și sănătății în muncă. -Identificarea drepturilor lucrătorilor în domeniul securității și sănătății în muncă. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.Obligațiile lucrătorilor în domeniul securității și sănătății în muncă. 2.Drepturile lucrătorilor în domeniul securității și sănătății în muncă.
5. Servicii de prevenire și protecție.	
<ul style="list-style-type: none"> -Determinarea modurilor de organizare a activităților de prevenire a riscurilor profesionale și de protecție a lucrătorilor la locul de muncă. -Enumerarea cerințele minime de pregătire în domeniul securității și sănătății în muncă. -Stabilirea modului de alegere a lucrătorilor cu răspunderi specifice. -Identificarea rolului reprezentanților lucrătorilor cu răspunderi specifice în domeniul securității și sănătății în muncă; -Determinarea modului de organizare și activitate a comitetului enumerarea atribuțiilor comitetului. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.Organizarea activităților de prevenire a riscurilor profesionale și de protecție a lucrătorilor la locul de muncă. 2. Reprezentanții lucrătorilor cu răspunderi specifice în domeniul securității și sănătății în muncă. 3. Organizarea și funcționarea comitetului pentru securitate și sănătate în muncă.
6.Instructajul lucrătorilor în domeniul securității și sănătății în muncă.	
<ul style="list-style-type: none"> -Stabilirea și enumerarea fazelor procesului de instruire în domeniul securității și sănătății în muncă; - Caracterizarea fiecărei faze de instruire în domeniul securității și sănătății în muncă. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.Instruirea lucrătorilor în domeniul securității și sănătății în muncă la angajare. 2. Instruirea periodică a lucrătorilor în domeniul securității și sănătății în muncă .

7. Constatarea stării de pericol grav și imediat de accidentare și evidența zonelor de risc profesional grav și specific.	
-Definirea stării de pericol grav și imediat de accidentare și a zonei cu risc profesional grav și specific; -Stabilirea măsurilor de securitate la constatarea stării de pericol grav și imediat de accidentare; -Determinarea modului de evidență a zonelor de risc profesional grav și specific; -Identificarea conținutului și completării fișei de evidență a zonelor de risc profesional grav și specific.	1.Constatarea stării de pericol grav și imediat de accidentare și măsurile ce urmează a fi luate imediat. 2.Evidența zonelor de risc profesional grav și specific. 3. Fișa de evidență a zonelor de risc profesional grav și specific.
8.Accidentele de muncă și bolile profesionale	
-Definirea noțiunii de accident de muncă ; -Determinarea accidentelor în afara muncii; - Clasificarea accidentelor de muncă; -Definirea noțiunii de boală profesională; -Caracterizarea producerii bolii profesionale.	1. Definirea și clasificarea accidentelor de muncă. 2.Bolile profesionale.
9.Modul de cercetare a accidentelor de muncă.	
-Stabilirea subiecților ce au obligația de a comunica despre producerea accidentelor de muncă; -Determinarea acțiunilor întreprinse de conducătorului care a fost anunțat despre accident; -Identificarea scopului cercetării accidentelor de muncă; -Caracterizarea modului de cercetare a accidentelor de muncă și a celor în afara muncii.	1.Comunicarea despre producerea accidentului de muncă. 2.Cercetarea accidentelor de muncă și a celor în afara muncii.
10.Răspunderea juridică în domeniul securității și sănătății în muncă.	
-Identificarea formelor de răspundere juridică în domeniul securității și sănătății în muncă; -Determinarea mecanismului de aplicare a aplicării legislației în domeniul răspunderii juridice în domeniul securității și sănătății în muncă.	1.Formele de răspundere juridică pentru încălcarea normelor de securitate și sănătate în muncă. 2.Mecanismul aplicării legislației în domeniul răspunderii juridice în domeniul securității și sănătății în muncă.

Lucrări practice recomandate

	Unități de învățare	Lista lecțiilor practice
1	Servicii de prevenire și protecție.	Organizarea și funcționarea comitetului pentru securitate și sănătate în muncă.
2	Instructajul lucrătorilor în domeniul securității și sănătății în muncă.	Elaborarea instrucțiunilor de securitate și sănătate în muncă.
3	Constatarea stării de pericol grav și imediat de accidentare și evidența zonelor de risc profesional grav și specific.	Fișa de evidență a zonelor de risc profesional grav și specific.
4	Accidentele de muncă și bolile profesionale.	Cerințele minime de securitate și sănătate în muncă.
5	Modul de cercetare a accidentelor de muncă.	Finalizarea cercetării accidentelor de muncă de muncă.

VII. Studiu individual ghidat de profesor

Materii pentru studiul individual	Produse de elaborat	Modalități de evaluare	Termeni de realizare
1. Considerațiuni generale privind securitatea și sănătatea în muncă.			
Reglementarea securității și sănătății în muncă în actele internaționale.	Studiu de caz: 1. Lucrul cu literatura	Prezentarea referatului	Săptămâna 1
		Prezentarea studiului de caz	Săptămâna 2
2. Politica statului în domeniul protecției muncii, securității și sănătății în muncă.			
Importanța protecției muncii și rolul statului în asigurarea acesteia	Proiect individual: 1. Lucrul cu literatura 2. Analiza legislației	Prezentarea referatului	Săptămâna 3
		Power Point	Săptămâna 4
3. Obligațiile angajatorilor în asigurarea securității și sănătății lucrătorilor.			
Primul ajutor, stingerea incendiilor și evacuarea lucrătorilor în cazul unui pericol grav și imediat și alte obligații ale angajatorului.	Proiect individual. 1. Lucrul cu literatura 2. Analiza legislației	Prezentarea referatului	Săptămâna 5
		Studiul de caz	Săptămâna 6
4. Obligațiile și drepturile lucrătorilor în domeniul securității și sănătății în muncă.			
Asigurarea dreptului salariaților la o muncă care să corespundă cerințelor de securitate și sănătate în muncă.	Proiect individual: 1. Lucrul cu literatura 2. Analiza și interpretarea actelor legislative	Prezentarea referatului	Săptămâna 7
		Prezentarea unui proiect de propuneri	Săptămâna 8
5. Servicii de prevenire și protecție.			
Regulile speciale de protecție a muncii la locurile de muncă grele, periculoase și vătămătoare pentru sănătate.	Proiect individual: 1. Lucrul cu literatura 2. Analiza și interpretarea actelor legislative	Studiul de caz	Săptămâna 9
		Prezentarea referatului	Săptămâna 10
6. Accidentele de muncă și bolile profesionale.			
Asigurarea pentru accidentele de muncă	Proiect individual: 1. Lucrul cu literatura 2. Analiza și interpretarea actelor legislative	Studiul de caz	Săptămâna 11
		Prezentarea referatului	Săptămâna 12
7. Modul de cercetare a accidentelor de muncă.			
Înregistrarea și evidența accidentelor de muncă	Proiect individual: 1. Lucrul cu literatura 2. Analiza și interpretarea actelor legislative	Studiul de caz	Săptămâna 13
		Prezentarea referatului	Săptămâna 14
8. Răspunderea juridică în domeniul securității și sănătății în muncă.			
Umanizarea muncii	Proiect individual: 1. Lucrul cu literatura 2. Analiza și interpretarea actelor legislative	Prezentarea esului	Săptămâna 15

VIII. Sugestii metodologice.

Demersul educațional se va axa pe următoarele aspecte:

1. Pornind de la faptul că disciplina «Protecția muncii» ca unitate socio-umanistă de curs are drept scop acumularea cunoștințelor și formarea abilităților de bază ce vor fi integrate în competențele profesionale și orientate spre abordarea științifico-practică a domeniului ocupațional, precum și înțelegerea și crearea de cunoștințe noi, se recomandă ca pentru unități socio-umaniste să fie elaborat curriculum disciplinar.

În curriculum disciplinar, rezultatele așteptate ale învățării sunt formulate în termeni de unități de competențe, care au, în principal, un caracter cognitiv. Aceste unități de competențe sunt constituite din cunoștințele propriu-zise, abilitățile de dobândire și de asimilare a cunoștințelor și din atitudinile necesare pentru formarea și dezvoltarea ulterioară a competențelor profesionale specifice. Abordarea disciplinară oferă posibilitatea parcurgerii treptate a conținuturilor ocupaționale, de la simplu la complex, în vederea obținerii unei competenții și permite evaluarea progresului înregistrat de formabil la finele procesului de instruire. În scopul realizării unui învățământ orientat spre formarea și dezvoltarea competențelor, materiile de studiu sunt organizate pe unități de învățare. O unitate de învățare conține în mod explicit rezultatele așteptate ale învățării, formulate în termeni de unități de competență și conținuturile (cunoștințele) necesare pentru atingerea rezultatelor în cauză. Unitatea de competență reprezintă un enunț, ce specifică în termeni comportamentali, măsurabili, concreți și detectabili cunoștințele, abilitățile și atitudinile necesare pentru formarea și dezvoltarea competențelor profesionale statuate în descrierea calificării. Unitățile de competență sunt descrise ca fiind cognitive (cunoașterea, înțelegerea și utilizarea limbajului specific; explicare și interpretare) și funcțional-acționare (aplicare, transfer și rezolvare de probleme; reflecție critică și constructivă; conduită creativ-inovativă). Cunoștințele sunt descrise ca fiind teoretice și/sau faptice și include fapte, principii, teorii și practici legate de domeniul de studiu și de muncă în cauză. Se preconizează că cunoștințele vor fi asimilate prin învățare. Abilitățile sunt descrise în termeni ce reprezintă capacitatea de a aplica și de a utiliza de către elevi a cunoștințelor în scopul executării sarcinilor și rezolvării de probleme. În curriculum dat abilitățile sunt descrise ca fiind cognitive (dezvoltarea mecanismelor de învățare, de accesare la cunoștințe), intelectuale (utilizarea gândirii logice, intuitive și creative pentru colectarea, sistematizarea și prelucrarea informațiilor) sau practice (utilizare de metode, materiale, instrumente, aparate). Atitudinile și valorile ce trebuie formate și dezvoltare se vor referi la etica profesională, stilurile de comunicare cu superiorii, colegii, subalternii, clienții etc., codurile deontologice, manifestarea creativității și inițiativei, autoevaluare și gândire critică.

2. Integrarea teoriei cu practica presupune ca tot ceea ce se însușește în procesul didactic să se valorifice în cadrul activităților practice (în laboratoare sau la locul de muncă), asigurând dobândirea competențelor profesionale generale și specifice specialității.

3. Centrarea pe elev presupune adoptarea unui demers de învățare activă prin realizarea unor activități individuale sau în grup, în care elevul acționează independent, soluționează probleme, ia decizii mai puțin influențate și își asumă responsabilitatea pentru propriile acțiuni.

4. Perspectiva integrării profesionale orientează spre utilizarea în calitate de metode de instruire a studiilor de caz, proiectelor, situațiilor de problemă și, în special, îndeplinirea unor sarcini concrete de lucru. Accentul se va pune pe stimularea gândirii critice, pe dinamizarea procesului de învățare, pe formarea de competențe profesionale specifice, care vor asigura absolvenților șanse sporite de angajare în câmpul muncii și oportunități de realizare profesională.

Orientarea strategiilor didactice spre formarea de competențe. În învățământul profesional-tehnic postsecundar modern, finalitățile procesului de instruire sunt materializate prin competențe. În procesul de instruire orientat spre formarea competențelor, cadrele didactice vor aplica metodele de predare-învățare ce asigură dezvoltarea și consolidarea celor trei componente ale competențelor: cunoștințe, abilități și atitudini.

Componenta cunoștințe are scopul de a interioriza informația comunicată. În acest caz, sunt implicate anumite procese psihice (percepția, memoria și unele operații elementare de gândire). Pentru asimilarea și interiorizarea conștientă a informației, se vor utiliza metodele interactive de informare și documentare: SINELG (sistem interactiv de notare pentru eficientizarea lecturii și gândirii), lectura ghidată, GPP (Gândește-Perechi-Prezintă) etc.

Componenta abilități are scopul de a dezvolta capacitățile psihomotorii ale elevilor. În acest caz, sunt recomandate strategiile în care predomină acțiunea de investigație a realității (observația, experimentul, modelarea, demonstrația) și strategiile în care se pune accentul pe acțiunea practică (exercițiul, lucrarea practică, jocul didactic). Aceste strategii au un caracter aplicativ și formează la elevi abilități acțional-practice.

Componenta atitudini urmărește formarea la elevi a comportamentului și a atitudinilor în contextul condițiilor sociale bine determinate. În acest scop, se vor aplica strategii care formează valori și atitudini personale: studiul de caz, interviul, jocul de rol, dezbaterile, asaltul de idei etc.

Strategiile, metodele și tehnicile utilizate în procesul de formare a competențelor se vor realiza în cadrul unor forme de organizare a acțiunii didactice, cum ar fi: activități frontale, activități în grup și activități

individuale. Acestea prezintă anumite valențe formative: activitatea în grup contribuie la formarea competenței de comunicare, dezvoltând și abilități de parteneriat, de cooperare, colaborare, luare de decizii etc., iar activitatea individuală dezvoltă abilități de acțiune independentă, de autoinstruire, responsabilitatea etc. În procesul de instruire, componentele competenței se formează prin sarcini didactice, prin adaptarea unei game de tehnici interactive care asigură o educație dinamică, formativă, motivațională, reflexivă și continuă. Cadrul didactic va ordona conținutul Curriculumului în conformitate cu logica domeniilor specialității și cu logica didactică, iar activitățile de predare-învățare vor fi selectate în așa mod încât să asigure condiții optime pentru formarea și dezvoltarea competențelor specificate în Curriculum. Utilizarea pe scară largă a metodelor active și interactive de instruire. La formarea unei competențe este necesară aplicarea mai multor metode, procedee, acțiuni și operații/sarcini, care se structurează, în funcție de o serie de factori, într-un grup de activități. Procesul didactic se va baza pe demersurile de învățare-predare cu un caracter activ, interactiv și centrat pe elev, cu pondere sporită a activităților de învățare și nu a celor de predare, pe activitățile practice și mai puțin pe cele teoretice, pe activitățile care asigură formarea și dezvoltarea abilităților sociale. În elaborarea propriilor strategii didactice, fiecare cadru didactic se va conduce de următoarele principii moderne ale educației:

- elevii învață cel mai bine atunci când consideră că învățarea răspunde nevoilor lor;
- elevii învață atunci când sînt implicați activ în proces;
- elevii au stiluri diferite de învățare: ei învață în moduri diferite, cu viteză diferită și din experiențe diferite;

- elevii învață cel mai bine atunci când li se acordă timp pentru a “ordona” informațiile noi și pentru a le asocia cu “cunoștințele vechi”. În scopul învățării centrate pe elev, cadrele didactice vor adapta strategiile de predare la stilurile de învățare ale elevilor (auditiv, vizual, practic) și vor diferenția sarcinile și timpul alocat efectuării lor prin:

- individualizarea și creșterea treptată a nivelului de complexitate a sarcinilor propuse fiecărui elev în funcție de progresul acestuia;
- stabilirea unor sarcini deschise, pe care elevii să le abordeze la niveluri diferite de complexitate;
- diferențierea sarcinilor în funcție de abilități, pentru indivizi sau pentru grupuri diferite;
- prezentarea sarcinilor în mai multe moduri (explicație orală, text scris, conversație, grafic);
- utilizarea unor metode interactive (învățare prin descoperire, învățare problematizată, învățare prin cooperare, joc de rol, simulare).

Metodele recomandate pentru a fi utilizate în procesul de predare-învățare sunt următoarele: expunerea de material teoretic, rezolvarea de probleme, lucrări practice.

Pentru facilitarea procesului de asimilare de către elevi a cunoștințelor se recomandă utilizarea următoarelor metode: interviul, lectura ghidată, exerciții practice, probleme pentru dezvoltarea gândirii. Caracterul aplicativ al competențelor profesionale presupune formarea la elevi a unor atitudini și comportamente specifice.

Pentru formarea acestor competențe, la elaborarea sarcinilor didactice, profesorul se va conduce de taxonomia lui Dave.

La formarea componentelor afective, cadrul didactic se va conduce de taxonomia lui Krathwohl, accentul punându-se pe metodele care se bazează pe aderare, implicare, organizare. Metodele recomandate în acest context sunt: studiul de caz, dezbateră etc.

IX. Sugestii de evaluare a competențelor profesionale

Axarea procesului de învățare-predare-evaluare pe competențe presupune efectuarea evaluării pe parcursul întregului proces de instruire. Evaluarea continuă va fi structurată în evaluări formative și evaluări sumative (finale). Pornind de la caracterul aplicativ al Curriculumului disciplinar, evaluarea va viza mai mult aspectele ce țin de interpretarea creativă a informațiilor și de capacitatea de a rezolva situațiile de problemă. Activitățile de evaluare vor fi orientate spre motivarea elevilor și obținerea unui feedback continuu, fapt ce va permite corectarea operativă a procesului de învățare, stimularea autoevaluării și a evaluării reciproce, evidențierea succeselor, implementarea evaluării selective sau individuale. Pentru a permite o individualizare a evaluării și o motivare suplimentară a elevilor, sarcinile de evaluare formativă vor fi ierarhizate pe grade de dificultate. Elaborarea itemilor va fi realizată în contextul taxonomiilor lui Bloom (componenta cognitivă), Dave (componenta psihomotorie) și Krathwohl (componenta afectivă).

Metodele folosite pentru evaluarea continuă presupun chestionarea orală sau scrisă, studiile de caz, lucrările practice și testările. Pentru a eficientiza procesele de evaluare, înainte de a demara evaluările propriuzise, cadrul didactic va aduce la cunoștința elevilor tematica lucrărilor, modul de evaluare (bareme/grile/criterii de notare) și condițiile de realizare a fiecărei evaluări.

Evaluarea curentă/formativă se va realiza prin diverse modalități: observarea comportamentului elevului, analiza rezultatelor activității elevului, discuția/conversația, prezentarea lucrărilor individuale practice. Prin evaluarea curentă/formativă, cadrele didactice informează elevul despre nivelul de performanță, îl motivează să se implice în dobândirea competențelor profesionale. Evaluarea sumativă se realizează la finele fiecăre unități de conținut în baza simulării în atelier a unei situații de problemă din contexte profesionale variate, care solicită elevului demonstrarea competenței profesionale. Cadrele didactice vor elabora sarcini prin care vor orienta comportamentul profesional al elevului spre demonstrarea sistemului de cunoștințe și abilități. În acest scop, vor fi clar stabiliți indicatorii și descriptorii de performanță a procesului și produsului realizat de către elev.

În procesul de instruire sunt folosite diverse metode de evaluare a nivelului de pregătire al elevilor, atât pe parcursul instruirii cât și la sfârșitul ei: prezentarea, referatul, eseu, fișa de evaluare, investigația, portofoliul. Multe dintre ele, cum este cazul eseului, referatului, fișei de evaluare, pot fi incluse în categoria metodelor de evaluare scrisă.

Referat este o probă de evaluare a gradului în care elevii și-au însușit un anumit segment al programei, cum ar fi o temă sau o problemă mai complexă dintr-o temă. El este întocmit fie pe baza unei bibliografii minimale, recomandate de profesor, fie pe baza unei investigații prealabile, în acest din urmă caz, referatul sintetizând rezultatele investigației, efectuate cu ajutorul unor metode specifice (observarea, convorbirea, ancheta etc.). Când referatul se întocmește în urma studierii anumitor surse de informare, el trebuie să cuprindă atât opiniile autorilor studiați în problema analizată, cât și propriile opinii ale autorului. Nu va fi considerat satisfăcător referatul care va rezuma sau va reproduce anumite lucrări studiate, cu speranța că profesorul, fie nu cunoaște sursele folosite de elevi, fie nu sesizează plagiatul. Referatul are, de regulă trei-patru pagini și este folosit doar ca element de portofoliu sau pentru acordarea unei note parțiale în cadrul evaluării efectuate pe parcursul instruirii. Deoarece el se elaborează în afara colegiului, elevul putând beneficia de sprijinul altor persoane, se recomandă susținerea referatului în cadrul grupei, prilej cu care autorului i se pot pune diverse întrebări din partea profesorului și a colegilor. Răspunsurile la aceste întrebări sunt, de regulă, edificatoare în ceea ce privește contribuția autorului la elaborarea unui referat, mai ales când întrebările îl obligă la susținerea argumentată a unor idei și afirmații.

Fișa de evaluare este un formular de dimensiunea unei coli de hârtie A4, pe care sunt formulate diverse exerciții și probleme ce urmează a fi rezolvate de elevi în timpul lecției, de regulă după predarea de către profesor a unei secvențe de conținut și învățarea acesteia, în clasă, de către elevi. În aceste condiții, fișa de evaluare se folosește, mai ales, pentru obținerea feedback-ului de către profesor, pe baza căruia el poate face precizări și completări, noi exemplificări etc., în legătură cu conținutul predat. Nu este, deci, obligatoriu ca elevii să fie notați, fișa de evaluare având, în felul acesta, un pronunțat caracter de lucru, de optimizare a învățării, ceea ce o și deosebește de testul de evaluare care se folosește, prioritar, pentru aprecierea și notarea elevilor. Fișa de evaluare mai poate fi folosită și pentru înregistrarea rezultatelor observării sistematice a comportamentului și activității elevilor, în această situație evaluarea având un rol sumativ.

Investigație se folosește ca metodă de învățare, pentru a-i deprinde pe elevi să gândească și să acționeze independent, atât individual cât și în echipă. La începutul semestrului, profesorul stabilește lista de teme pe care elevii urmează să le abordeze cu ajutorul investigației, perioada investigației, modul de lucru, de prezentare și de valorificare a rezultatelor. Investigația se poate realiza individual sau colectiv. Este de preferat ca rezultatele să fie analizate cu grupa de elevi, pentru ca profesorul să poată formula observații, aprecieri și concluzii. Pe baza analizei activității elevilor și a rezultatelor obținute de ei în cadrul investigației, profesorul poate acorda note.

Portofoliul este o metodă de evaluare unde învățătorii le cereau elevilor să realizeze o seamă de lucrări, pe parcursul instruirii, care constituiau un fel de carte de vizită a lor. Aceste lucrări, cuprinzând compuneri, rezolvări de probleme, diverse eseuri și altele.

X. Resursele necesare pentru desfășurarea procesului de studiu

Pentru a realiza cu succes formarea competențelor ce trebuie formate și dezvoltate în cadrul disciplinei "Protecția muncii" trebuie asigurat un mediu de învățare autentic, relevant și centrat pe elev. Sala de curs va fi dotată cu mobilier școlar cu condiții ergonomice adecvate. Lista materialelor didactice: acte normative ale RM ce reglementează "Protecția muncii" .

XI. Resursele didactice recomandate elevilor

Nr. crt.	Denumirea resursei	Locul în care poate fi consultată/ accesată/ procurată resursa	Numărul de exemplare disponibile
1.	Constituția Republicii Moldova din 29.07.94// Monitorul Oficial al R. Moldova nr.1 din 12.08.1994;	Bibliotecă/Internet	10
2.	Codul muncii, nr.154-XIV, din 28 martie 2003 // MO al Republicii Moldova. – 2003. – 29 iulie (nr.159-162).	Bibliotecă /Internet	3
3.	Legea securității și sănătății în muncă nr.186-XVI din 10.07.2008 // MO nr.143-144/587 din 05.08.2008	Internet	-
4.	Hotărârea Guvernului nr. 1361 din 22.12.2005 despre aprobarea Regulamentului privind modul de cercetare a accidentelor de munca // MO al Republicii Moldova, nr.9-12 din 20.01.2006	Internet	-
5.	Legea asigurării pentru accidente de muncă și boli profesionale, nr.756-XIV din 24 decembrie 1999 // Monitorul oficial al Republicii Moldova. – 2000. – 23 martie (nr.31-33).	Internet	-
6.	Hotărârea Guvernului nr. 95 pentru aprobarea unor acte normative privind implementarea Legii securității și sănătății în muncă nr.186-XVI din 10 iulie 2008, // MO al Republicii Moldova, nr. 34-36 din 17.02.2009. Regulamentul privind modul de organizare a activităților de protecție a lucrătorilor la locul de muncă și prevenire a risurilor profesionale.	Internet	-
7.	Hotărârea Guvernului nr. 353 din 05.05.2010 cu privire la aprobarea cerințelor minime de securitate și sănătate la locul de muncă // MO al Republicii Moldova, nr. 91-93 din 08.06.2010.	Internet	-
8.	Programul național în domeniul Securității și Sănătății în Muncă pe anii 2012- 2016. Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei al Republicii Moldova	Bibliotecă	2
9.	Boișteanu Eduard, Romandaș Nicolae, Dreptul muncii, Chișinău, 2007	Bibliotecă	4
10.	Boișteanu E. , Romandaș N. „Dreptul muncii. Partea generală”, Chișinău, 2012	Bibliotecă	4
11.	Negru Tudor, Scorțescu Cătălina, Dreptul muncii (partea generală). Codul muncii, Universitatea Liberă Internațională din Moldova, Chișinău, 2004.	Bibliotecă	4